

Отже, підводячи підсумки, можна сказати, що професійна (професійно-технічна) освіта все більше орієнтується на підготовку кваліфікованого робітника відповідного рівня та профілю, конкурентоздатного на ринках праці, компетентного спеціаліста, який не тільки вільно володіє професією, а й готовий до постійного професійного росту, соціальної та професійної мобільності. Інформаційно-комунікаційні технології дозволяють реалізувати принципово нові форми і методи навчання, які підвищують ефективність навчання, відкривають учням доступ до нетрадиційних джерел інформації. Їх застосування підвищує мотивацію навчання, розвиває пізнавальні здібності учнів [5].

Література

1. Аванесов В. С. Теоретические основы разработки заданий в тестовой форме: учеб. пособие. М.: МГТА, 1995. 95 с.
2. Жалдак М. И. Система подготовки учителя к использованию информационной технологии в учебном процессе: Автореферат докторской диссертации: 13.00.02 / Мирослав Иванович Жалдак. М., 1989. 48 с. Библиогр.: С. 44–48.
3. Замошникова О. В. Новые информационные технологии в образовании / О. В. Замошникова. *Новые информационные технологии в образовании: 2008 г.*: материалы междунар. науч.-практ. конф., 26–28 февраля 2008 г. Екатеринбург: Изд-во Рос. гос. проф.-пед. ун-та, 2008. Ч. 2. С. 78–83.
4. Лебедев О. Е. Компетентностный подход в образовании / О. Е. Лебедев. Школьные технологии. 2004. № 5. С. 3–12.
5. Роберт И. В., Самойленко П. И. Информационные технологии в науке и образовании. М., 1998. 178 с.

УДК 373.5:94

Дудченко В. С.

кандидат філософських наук, доцент,
викладач Подільського спеціального навчально-реабілітаційного
соціально-економічного коледжу
vds190565@gmail.com

ПРОФІЛЬНЕ НАВЧАННЯ ЯК ПРІОРИТЕТ МОДЕРНІЗАЦІЇ Й УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Профільне навчання є одним із ключових напрямів модернізації та удосконалення системи освіти нашої держави й передбачає реальне і планомірне оновлення загальноосвітнього навчального закладу старшого ступеня й має найбільшою мірою враховувати інтереси, нахили і здібності, можливості кожного учня, у тому числі з особливими освітніми потребами, у контексті соціального та професійного самовизначення і відповідності вимогам сучасного ринку праці. Такий підхід до організації освіти старшокласників не лише найповніше реалізує принцип особистісно орієнтованого навчання, а й

дає змогу створити найоптимальніші умови для їхнього професійного самовизначення та подальшої самореалізації.

Важливо зазначити, що профільне навчання активно розвивається в європейському освітньому просторі і спрямоване на забезпечення умов для реалізації потенціалу розвитку кожного учня. При цьому спостерігається високий рівень варіативності у забезпеченні профільності навчання як за цілями та змістом, так і за технологією реалізації. Наприклад, йдеться про різну кількість профілів у рамках одного навчального закладу (від 3 (Німеччина) до 17 (Швеція)). Так само це стосується різних підходів до забезпечення профільності (у рамках одного навчального закладу, коли учень вибирає навчальний заклад, відповідно до профілю, або диференціація відбувається в рамках однієї освітньої установи).

На основі аналізу «Концепції профільного навчання у старшій школі», психолого-педагогічної літератури, присвяченої проблемам профільного навчання, практики роботи профільних навчальних закладів, визначені наступні типи диференціації та, відповідно, профілізації системи навчальної діяльності учнів:

I тип: навчальні дисципліни за вибором, які вивчаються як додаткові: елективні курси, курси профільного доповнення, факультативні курси та ін., вони не порушують загальну структуру змісту та організації навчального процесу в школі і сприймаються учнями як додаткове навчальне навантаження, добровільно прийняте задля задоволення пізнавальних інтересів у тій чи іншій області знань або потреб, пов'язаних із подальшим професійним вибором;

II тип: диференціація відбувається завдяки балансуванню процентного співвідношення різних дисциплін із забезпеченням пріоритетності тих, що відповідають визначеному у навчальному закладі профілю;

III тип: диференціація, що реалізується через виявлення та реалізацію потенціалу відповідного профілю у всіх навчальних дисциплінах (наприклад, кожна навчальна дисципліна має потенціал морально-правового розвитку школяра: у літературі це може бути додаткове акцентування уваги на проблемах моральних цінностей, поведінки, моральної культури особистості; історії – акцентування уваги на проблемах, що стосуються історії розвитку моралі, права, інтерпретація конкретних історичних процесів, ситуацій з позиції системи правових відносин, що належать до відповідного історичного періоду);

IV тип: профілізація реалізується як система і стосується всіх її складових. Найвищим рівнем інтеграції зазначених можливостей є цілісний освітній простір, який проектується як результат взаємодії всіх його суб'єктів, кожний з яких відповідає за визначений сегмент системи, забезпечуючи конструктивні взаємовідносини з кожним. Отож йдеться не про просте сумування результатів діяльності елементів освітньої системи (навчальних занять, позакласної роботи, виховання, дослідницької діяльності, самостійної роботи та ін.), а про додатковий «продукт», який є результатом взаємодії усіх суб'єктів системи водночас, направляючи та коректуючи функціонування кожного. Це є головною умовою забезпечення цілеспрямованості, системності будь-якого процесу, освітнього в тому числі.

Проблемами правознавчої освіти займаються такі дослідники як: Є. Певцова, С. Поляков, І. Снігур, Г. Тригубенко, Т. Франчук та ін. Нам імпонують позиції авторів, за якими у трактування поняття «правознавча освіта» закладені ключові позиції компетентнісної освіти, за якими освітня система має набувати ознак саморегуляції, самоуправління, бо саме за таких умов вона буде здатна до самовідновлення, а значить і саморозвитку. Цінною також вважаємо таку характеристику системи як адаптивність, яка трактується не як процес одностороннього пристосування до зовнішніх факторів, продиктованих «зверху» (інформаційно-репродуктивна освіта), а через взаємодію зовнішніх та внутрішніх факторів, які фіксуються через об'єктивні, закономірні зв'язки, що забезпечують синергетичність підходу до формування системи правознавчої освіти.

Напрацьований досить багатий вітчизняний досвід профільного навчання. Напрямок розвитку профільного навчання в загальноосвітніх навчальних закладах України в основному відповідає світовим тенденціям розвитку освіти. Водночас система навчальних закладів з різними варіантами диференціації навчання потребує подальшого удосконалення у напрямку формування системи як цілісності на основі принципів цілісного, орієнтованого на відповідний профіль освітнього простору, відповідно до стандартів європейської профільної освіти.

Література

1. Буркова Л. В. Структурний підхід до поняття педагогічної технології. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/2190/1/10.pdf>
2. Вакуленко В. М. Педагогічна акмеологія: досягнення і проблеми / Валентина Миколаївна Вакуленко. 2006. № 3 (5). С. 124–133.
3. Васьківська Г. О. Організаційно-педагогічні умови профільного навчання/ Г. О. Васьківська, С. В. Косянчук. *Молодь і ринок*. 2005. №5 (100). С. 19–24.
4. Васьківська Г. О. Фундаменталізація змісту освіти у старшій школі: теорія і практика / Г. Васьківська. *Рідна школа: щомісяч.* Науково-пед. журн. 2012. № 3. С. 25–30.
5. Васьківська Г. О. Дидактичні засади диференціації навчання в основній школі: монографія/ авт. кол: В. І. Кизинко, Г. О. Васьківська, С.П. Бондар й ін.; за наук. ред. В. І. Кизенка. К.: Пед. думка, 2012. 216 с.
6. Васьківська Г. О. Формування системи знань про людину у старшокласників: теорія і практика: монографія/ Г. О. Васьківська. К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. 512 с.
7. Ващенко Л. М. Система управління інноваційними процесами в загальній середній освіті регіону: автореф. дис. на здобуття ступеня доктора пед. наук: спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Л. М. Ващенко. К., 2006. 40 с.